

Міністерство освіти і науки України
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Установа адукацыі «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя
П.М. Машэрава»
Гістарычны факультэт

Комунальний вищий навчальний заклад
«Харківська академія неперервної освіти»
Київський університет імені Бориса Грінченка

Актуальні проблеми методики навчання
історії, правознавства та суспільствознавчих
дисциплін

ВИПУСК 7

Харків – 2015

УДК 008.130

Луценко М.В., канд. істор. наук,
доцент кафедри історії України
Харківського національного
педагогічного університету імені Г.С.
Сковороди

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ЦІННІСНА СКЛАДОВА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕБАТНОГО КЛУБУ «ТОЛЕРАНТ»)

У статті розглядається діяльність дебатного клубу на історичному факультеті, яка впливає на виховний процес студентів. Це обумовлено необхідністю дотримання правової культури і формуванні толерантної поведінки учасників клубу, що може сприяти запобіганню дестабілізації суспільства та загостренню міжнаціональних відносин серед студентства.

Ключові слова: толерантність, громадянська позиція, нація

Україна обрала шлях демократичного та правового поступу, що потребує формування цілісної української ідентичності в полікультурному суспільстві. Тому на сучасному етапі розвитку освіти, зокрема історичної, важливу складову займає толерантність, що зумовлює необхідність консолідації українського суспільства шляхом мирного співіснування різних груп і прошарків населення України.

Проблема консолідації українського суспільства нині активно обговорюється в колі вітчизняних науковців та представників громадських організацій. Так у дискусії «круглого столу» «Толерантність як шлях до миру і міжнаціональної злагоди» (11 листопада 2015 року), організованої Харківським

національним педагогічним університетом імені Г.С. Сковороди, запропоновано шляхи розв'язання даної проблеми: необхідність розробки і проведення виваженої регіональної політики, розробити продуману програму дій, в якій були б викладені інтереси по становленню «мультикультурної громадянської нації». Наголошено, що одним із шляхів до створення толерантного суспільства є освіта.

Питаннями толерантності в освіті займалися багато дослідників, а саме: О. Асмолов [1], Н. Бахарева [2], Ф. Шебзухова [4], В. Лекторський [3] та інші.

Мета статті – дослідити ціннісну складову історичної освіти на платформі діяльності дебатного клубу «Толерант», що активізує

прояви толерантності серед студентства.

І саме поняття «толерантність» відносно нове у науковому дискусійному полі України і однозначного тлумачення поки що не має. Толерантність – це прагнення і здатність до встановлення і підтримки спільності з людьми, які відрізняються у певному відношенні від переважаючого типу або не притримуються загальноприйнятих думок [5].

Дебатний клуб «Толерант» був утворений восени 1992 року при кафедрі історії України. Ініціатором його створення став професор кафедри історії України В. Я. Білоцерківський. Клуб спрямований на створення інтелектуального простору, де молода людина зможе вдосконалити свої навички в мистецтві дебатів, красномовстві, роботі в команді, а також обговорити актуальні суспільні проблеми та знайти відповіді на гострі питання [6, с.12].

Мета клубу «Толерант» полягає у формуванні серед студентської молоді вмінь та навичок вести дискусію, відстоювати власну позицію, доводити її переваги в коректний спосіб.

Толерантне спілкування характеризується ознаками діалогу. Діалог має на увазі рівність позицій тих, хто в ньому бере участь. Учасники діалогу мають право на вираження власної індивідуальності та на сприйняття індивідуальності іншого [7, с. 143].

Дебатний клуб «Толерант» проводить роботу з популяризації ідей консолідації суспільства, демократизму, інтернаціоналізму та національної самобутності в збалансованому поєднанні цих понять, світового суспільного досвіду в галузі економіки, права, політики, історії та культури

Напрями роботи клубу «Толерант»:

- Політичне і соціально-економічне життя України, Харківщини.
- Формування політичної культури майбутнього вчителя історії.
- Проблеми виховання духовно зрілої, морально міцної людини і громадянина на прикладі історичних подій людства.
- Дискусійні питання сучасного стану суспільства в Україні, обговорення запропонованих шляхів розвитку.

Отже, дебатний клуб «Толерант» оперативно реагує на актуальні громадсько-політичні проблеми, формує в студентській спільноті відповідну громадянську позицію. Засідання клубу допомагають викладачам у вихованні культури толерантних взаємовідносин студентів через виховання толерантної особистості, формування її толерантної свідомості. Тому досягнення миру і заміна культури війни культурою миру вимагає повсюдного введення в дію принципів толерантності.

Джерела та література

1. Асмолов А.Г., Образование как расширение возможностей развития личности / Г.А. Ягодин // Вопросы психологии. – 1992. – № 1.
2. Бахарева Н.К. Субъективное благополучие как системообразующий фактор толерантности: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. – Хабаровск, 2004.
3. Лекторский В. А. О толерантности, плюрализме и критицизме // Вопросы философии. – 1997. – № 11.
4. Шебзухова Ф.А. Ментальные основания толерантности в полиэтничном обществе: Дис. ... д-ра филос. наук. – Ростов н/Д., 2004.
5. Толерантність //uk.wikipedia.org/wiki/.
6. Досвід кафедр історичного факультету з підготовки студентів до виховної роботи в школі / за заг. ред. члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора А.В. Троцько. – Х.: ХНАДУ, 2014. – 132 с.
7. Ручка А. «Свої» та «чужі» в багатоскладовому суспільстві // Соціокультурні ідентичності та практики / Під ред. А. Ручки. – К.: Інститут соціології НАН України, 2002. – С. 142–156.

В статье рассматривается деятельность дебатного клуба на историческом факультете, которая влияет на воспитательный процесс студентов. Это обусловлено необходимостью соблюдения правовой культуры и формирования толерантного поведения участников клуба, что может способствовать предотвращению дестабилизации общества и обострению межнациональных отношений среди студенчества.

Ключевые слова: толерантность, гражданская позиция, нация

The article discusses the activities of the debate club at the faculty of history, which affect the educational process of students. This is due to the need to comply with the legal culture and the formation of tolerant behaviors of club members that can help prevent the destabilization of society and the aggravation of interethnic relations among students.

Key words: tolerance, citizenship, nation